

مفاعلة MUFÂ‘ALE (T) BÂBI

Mufâ‘ale(t) bâbında üç harfli kök kelimenin başına م (mim), ilk kök harften sonra ا (elif) ve sonun ise ه (ha-i resmiye) eklenerek altı harfli mastar elde edilmiş olunur. Daha çok işdeşlik belirtir, mufâ‘ale bâbı iki veya daha çok kişi ya da grup arasında eylemin karşılıklı olarak yapıldığı anlamını verir.

خبر	habere	haber verdi	مخبره	muḥâbere	haberleşmek
حرب	hârebe	savaş yaptı	مخاربه	muḥârebe	savaşmak
قول	qavl	söz	مقاوله	muḥâvele	sözleşmek
جهد	cehede	gayret etmek vuruşmak	مجاهده	mücâhede	cihat (harb) etmek
حكم	hâkeme	hükm verdi	محاكمه	muḥâkeme	hükümleşmek

Mufâ‘ale bâbı hareketin devamlılığını bildirebilir.

ملازمت	mülâzemet	مباشرت	mübâşeret	مداومت	müdâvemet
--------	-----------	--------	-----------	--------	-----------

Mufâ‘ale bâbındaki bir fiil bazen üçlü fiil ile aynı anlamda olur.

مطالبه	mutâlebe	محافظة	muḥâfaza	مهاجرت	muhâceret
--------	----------	--------	----------	--------	-----------

Mufâ‘ale bâbındaki fiiller geçişli ve geçişsiz olabilirler.

عمل	‘amel	iş, hareket	معامله	mu‘âmele	bir harekette bulunma
-----	-------	-------------	--------	----------	-----------------------

Mufâ‘ale bâbının ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûlü

Sondaki ha-i resmiye (veya ه=ة ت) atılır. Son harfin harekesi daima sükûn (cezm) okunur. Sondan bir önceki harf esre okunursa ism-i fâ‘il, üstün okunursa ism-i mef‘ûl yapılmış olunur. Ancak bu bâbdan ism-i mef‘ûl çok az gelir.

مشاهده	müşâhede	مشاهد	müşâhid	gözle gören
			müşâhed	gözle görülen
مخبره	muḥâbere	مخبر	muḥâbir	haber veren
			muḥâber	i.m. kullanılmaz
محافظة	muḥâfaza	محافظة	muḥâfiz	koruyan
			muḥâfez	i.m. kullanılmaz

Mufâ‘ale(t) bâbında örnek kelimeler:

مغايرت	muḡâyeret	مهاجرت	muhâceret	مهاجمه	muhâceme
مخالفت	muḥâlefet	مخاطره	muḥâtara	محاورة	muḥâvere
مقاربت	muḡârabet	مماثلت	mümâşelet	ملاحظة	mülâhaza
ملازمت	mülâzemet	ملايمت	mülâyemet	ممانعت	mümâna‘at